

LEX-I.4131.232.2017.KS

Rada Gminy Klembów
ul. Gen. Fr. Żymierskiego 38
05-205 Klembów

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) w związku z art. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744, z późn. zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Rady Gminy Klembów z dnia 27 lipca 2017 r. Nr XXVII.330.2017 w sprawie zmiany uchwały w sprawie ujednolicenia nazw ulic w miejscowości Ostrówek gmina Klembów.

Uzasadnienie

Rada Gminy Klembów w dniu 27 lipca 2017 r. podjęła uchwałę Nr XXVII.330.2017 w sprawie zmiany uchwały w sprawie ujednolicenia nazw ulic w miejscowości Ostrówek gmina Klembów.

Podstawę prawną do wydania uchwały stanowił art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, zwanej dalej „ustawą dekomunizacyjną”.

Wskazać należy, że art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym stanowi upoważnienie dla rady gminy do podejmowania uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, a także wznoszenia pomników.

Z kolei art. 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej przewiduje, iż obowiązujące w dniu wejścia w życie tej ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat

symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Uchwała Rady Gminy Klembów Nr XXVII.330.2017 z dnia 27 lipca 2017 r. została doręczona organowi nadzoru w dniu 7 sierpnia 2017 r. W dniu 9 sierpnia 2017 r. zostało wszczęte postępowanie nadzorcze, przy czym zawiadomiono gminę, że wojewoda zwrócił się, w trybie art. 2 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej zgodność z prawem nazwy nadanej przedmiotową uchwałą. Na mocy art. 2 ust. 3 tej ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 1 września 2017 r. (pismo z dnia 22 sierpnia 2017 r. znak BUW-940-80(2)/17/AR).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa 22 Lipca wypełnia normę art. 1 ustawy dekomunizacyjnej i powinna zostać zmieniona.

W opinii IPN: *„Nazwa 22 Lipca jest upamiętnieniem wylansowanej przez propagandę komunistyczną (choć nieprawdziwej) daty powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. Dzień ten został ogłoszony w PRL świętem państwowym jako „Święto Odrodzenia Polski”. Taką symbolikę tej daty umacniano poprzez nadawanie nazwy 22 Lipca ulicom, instytucjom i zakładom przemysłowym. Utworzenie PKWN (faktycznie dokonane w Moskwie, pod osobistym nadzorem J. Stalina) i jego ogłoszenie przez ZSRR oficjalną nazwą na ziemiach zajętych przez Armię Czerwoną, zapoczątkowało budowę państwa stalinowskiego w Polsce. Było to kolejnym etapem sowieckich działań przeciw prawowitym władzom Rzeczypospolitej Polskiej, walczącej o niepodległość Polski od roku 1939 w ramach koalicji antyniemieckiej. Władze te reprezentowane były przez Prezydenta RP i rząd RP na uchodźstwie oraz przez działające z ich upoważnienia struktury Polskiego Państwa Podziemnego w Kraju. Ogłoszenie przez Moskwę PKWN jedyną władzą uprawnioną do zarządzania terytorium RP zajęтым przez Armię Czerwoną, oznaczało nowy etap zwalczania władz RP na uchodźstwie środkami dyplomatycznymi i propagandowymi oraz nowy etap niszczenia podziemnych struktur władzy cywilnej (Delegatura Rządu) i wojskowej (Armia Krajowa) środkami militarnymi i policyjnymi”.*

Struktury państwa stalinowskiego, których początek w propagandzie komunizmu symbolizowała data 22 Lipca 1944 r., także budowano poprzez fizyczną likwidację żołnierzy i urzędników Państwa Podziemnego. Immanentnymi cechami systemu, zapoczątkowanego przez ogłoszenie PKWN i symbolizowanego przez datę 22 Lipca 1944 r., były likwidacja gospodarki wolnorynkowej, gwałcenie swobód obywatelskich oraz liczne zbrodnie (w tym mordy sądowe), popełniane pod osłoną stalinowskich instytucji państwowych.

Uchwała Nr XXVII.330.2017 Rady Gminy Klembów z 27 lipca 2017 r. w opinii Instytutu Pamięci Narodowej oraz organu nadzoru nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej. Z uzasadnienia uchwały wynika wprawdzie, że *„nowa nazwa ulicy tj. 22 Lipca ma na celu upamiętnienie nadania w 1807 roku przez Napoleona Bonapartego Księstwu Warszawskiemu Konstytucji – najważniejszego aktu prawnego regulującego podstawy prawne funkcjonowania Księstwa Warszawskiego”*, jednakże w ocenie IPN proponowana przez Gminę Klembów zmiana ta jest jedynie zmianą

pozorną, a nowa nazwa odwołująca się do nadania konstytucji Księstwu Warszawskiemu winna zawierać datę roczną: „**ul. 22 lipca 1807 r.**”.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 2 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej organ nadzoru jest zatem zobligowany do stwierdzenia nieważności uchwały Rady Gminy Klembów z dnia 27 lipca 2017 r. Nr XXVII.330.2017 w sprawie zmiany uchwały w sprawie ujednoczenia nazw ulic w miejscowości Ostrówek gmina Klembów, bowiem wobec pozorności zmiany uchwała nadaje nazwę ulicy niezgodną z art. 1 ustawy dekomunizacyjnej.

Jednocześnie przypominam, że na mocy art. 3 ustawy dekomunizacyjnej, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia nadzorczego, nie zostanie nadana nowa nazwa, a jej nadanie jest konieczne do oznaczania adresów, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 tej ustawy.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od daty doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone orzeczenie wydał.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały, z mocy prawa, z dniem jego doręczenia.

WOJEWODA WARSZAWSKI

Zdzisław Szipera